

Kehitysjärjestöjen ilmastotyöryhmän huomioita ilmastovuosikertomuksesta

12.9.2024

Tämä dokumentti kokoaa kehitysjärjestöjen ilmastotyöryhmän huomioita koskien ilmastovuosikertomusta ja eritoten Suomen myöntämää kansainvälistä ilmastorahoitusta. Seuraavia kohtia ei ole huomioitu ilmastovuosikertomuksessa kehitysjärjestöjen pyynnöistä huolimatta.

1. Ilmastovuosikertomuksen tulee antaa todenmukainen kuva kansainvälisen ilmastorahoituksen tasosta ja sen ennakoidusta kehityksestä

Ilmastovuosikertomus käsittelee kansainvälistä ilmastorahoitusta omana liitteenään sekä osana *Ilmastomuutokseen sopeutuminen* -lukua, jossa nostetaan esiin myönteisiä esimerkkejä Suomen toimista, kuten 3 miljoonan euron sitoumus uuteen ilmastotuhojen korvaamiseen keskittyvään rahastoon. Kuitenkin jo syksyllä 2023, huomattavasti ennen vuoden 2024 lisäleikkauksia, tiedettiin ilmastorahoituksen laskevan sadoilla miljoonilla euroilla hallituskauden aikana (ks. Liite 1).

Näitä sopeutustoimia ei mainita vuosikertomuksessa lainkaan. Esimerkiksi sopeutumiskysymysten yhteydessä olisi syytä nostaa esiin, ettei Suomi jatka tukeaan YK:n alaiselle sopeutumisrahastolle.

2. Ilmastokertomuksen pitää käsitellä asianmukaisella huolellisuudella haasteita, joita puhtaasti kaupallisten rahoitusvirtojen integroiminen osaksi ilmastorahoitusta tuo

Suomi on saanut kiitosta noudattaessaan lahjaosuusperustaista ilmastorahoituksen raportointimallia, jossa ilmastorahoitukseksi lasketaan vain se osa lainoista tai sijoituksista, joiden katsotaan vastaavan lahjamuotoisen rahoituksen kriteerejä OECD:n kehitysapukomitean ohjeiden mukaisesti. Vuonna 2022 Suomi laski ensimmäistä kertaa kaupalliset rahoitusvirrat, jotka eivät täytä kehitysyhteistyön kiristyneitä kriteerejä, osaksi ilmastorahoitusta (engl. *other official flows, OOF*).

Muutos kasvatti ilmastorahoituskokonaisuutta 15 miljoonalla eurolla. Kyseessä on tilastollinen kikka, jolla aiemmin kansainväliseksi ilmastorahoitukseksi kelpaamattomat kaupalliset lainat lasketaan osaksi kokonaisuutta läpinäkymättömällä tavalla. Päätös muuttaa merkittävästi Suomen aiempaa määritelmää ilmastorahoitukselle ja vaikuttaa vuosittaisten rahavirtojen vertailukelpoisuuteen.

3. Ilmastovuosikertomuksen tulee tarjota tietoa ilmastorahoituksen kohdentumisesta ja keskeisistä instrumenteista

Ilmastovuosikertomuksessa tulisi avata tarkemmin, mihin ilmastorahoitusta kohdennetaan ja käytetäänkö sitä vastuullisesti ja tehokkaasti. Vuosikertomus ei kuitenkaan sisällä tietoa Suomen ilmastokädenjäljestä rajojemme ulkopuolella. Tietoa ei ole saatavilla helposti muualtakaan, sillä ulkoministeriö päivittää omia ilmastorahoitusta koskevia verkkosivujaan epäsäännöllisesti. Tuorein infografiikka Suomen ilmastorahoituksesta kehittyville maille on vuodelta 2019.

Selväksi ei käy myöskään se, mitä rahoituksella tavoitellaan. Kehityspoliitiikan ylivaalikautinen selonteko ja ilmastorahoituksen toimeenpanoa koskeva suunnitelma eivät nykytiedon valossa ole enää voimassa, minkä vuoksi tulosten ohella on epäselvää, mitä Suomi pyrkii ilmastorahoituksellaan saavuttamaan.

Lisätietoja:

Ph.D. Niko Humalisto, johtava vaikuttamistyön asiantuntija, Suomen Lähetysseura, kehitysjärjestöjen ilmastotyöryhmän puheenjohtaja, niko.humalisto@felm.org

Ada Virnes, ilmastotyön asiantuntija, Suomalaiset kehitysjärjestöt Fingo ry, ada.virnes@fingo.fi

Liite 1. Tiedossa olevat sopeutukset ilmastorahoitukseen.

Kohde	Tilanne	Määrä M€	Kuvaus
Green Climate Fund	Leikattu	100 → 60	GCF on keskeisin YK:n ilmastorahasto, johon kohdistuu merkittäviä odotuksia kehittyvissä maissa.
Kehityspoliittiset finanssisijoitukset	Leikattu	130 → 70	Finanssisijoituksissa ilmastopainotteisten hankkeiden tavoiteosuus portfolioissa oli 75 %. Tämän osuuden oletetaan laskevan hallituskaudella.
Adaptation Fund	Ei tukea	7 → 0	YK:n keskeisin rahasto sopeutumistoimien tukemiseen
Least Developed Countries Fund	Ei tukea	2 → 0	Erityisesti ilmastonmuutokseen sopeutumista vähiten kehittyneissä maissa tukenut rahasto
CREWS	Ei tukea	2 → 0	Kehittyvien maiden katastrofiriskeihin varautumiseen keskittynyt rahasto
SOFF	Ei tukea	2 → 0	Systematic Observations Finance Facility investoi köyhien maiden säähavaintolaitteisiin ja -järjestelmiin
IFAD	Leikattu	noin 5 → ?	International Fund for Agricultural Development on maatalouteen erikoistunut rahasto, jolla vahva ilmastopainotus. Ennakoidaan leikkauksia.
FAO	Leikataan	1,5 → ?	YK:n maatalous ja elintarvikejärjestö, joka rahoittaa myös ilmastotoimia. Ennakoidaan leikkauksia.
IDA	Leikataan	2 → ?	International Development Association keskittyy erityisesti LDC-maiden tukemiseen, vahva ilmastopainotus. Ennakoidaan leikkauksia.
Maaohjelmat	Lakkautetaan	Vaikea arvioida	Suomi lakkauttaa neljä maaohjelmaansa (Myanmar, Kenia, Afganistan, Mosambik). OpenAid.fi mukaan, kaikissa maissa on vahva luonnonvarapainotus. Tukea on kanavoitu yhteensä yli 350 miljoonaa vuosina 2015–2021.